

**INTERAKTIV TA'LIM MODELI VOSITASIDA TIL O'RGANUVCHILARNI BAHOLASHNI
TAKOMILLASHTIRISH CHORA TADBIRLARI**

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10514741>

Abdimurodova Shaxnoza Anvar qizi

*Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
katta oqituvchisi.*

Annotatsiya. *Ushbu maqolada interaktiv ta'limning til o'rganuvchilardagi ahamiyati va interaktiv ta'lim vositasida til o'rganuvchilarni baholashni takomillashtirish borasida so'z boradi.*

Kalit so'zlar. *Taraqqiyot, ta'lim, ijtimoiy-iqtisodiy, pedagogik texnologiyalar, interaktivlik, interfaol usullar.*

Taraqqiyotning yangi yo'ldan borayotgan mustaqil yurtimizda shaxsni intellektual, ma'naviy-axloqiy, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning muhim shartlaridan biri, ta'lim tizimini shaxsga yo'naltirilgan ta'lim konsepsiyasi va kompetensiyaviy yondashuv asosida tashkil etishdan iborat. Ta'lim tizimidagi rivojlanish jamiyat taraqqiyotining negizini tashkil etadi. Buning uchun muntazam tarzda ta'lim tizimida qo'llaniladigan innovatsion texnologiyalarni o'zlashtirish, shu orqali talabalarning kompetensiyalarni egallash jarayonlarini jadallashtirish, ularni rivojlanayotgan jamiyat talablariga moslashtirish taqozo etiladi. Sifatli ta'lim olish ehtiyojining kuchayishi O'zbekiston fuqarolarining muhim hayotiy qadriyati sifatida tobora dolzarblashmoqda. Chunki sifatli ta'lim ijtimoiy-siyosiy barqarorlik va haqqoniylikning asosiy omilidir. O'zbekiston Respublikasida ta'limning uzluksizligi, uzviyligi, o'quvchi shaxsi va qiziqishlari ustuvorligidan kelib chiqib, ularning yosh xususiyatlariga mos ravishda ta'lim jarayonini tashkil etishda interaktiv metodlarning ham alohida o'rne bor.

Pedagogik texnologiyalarning bugungi kunda eng ommaviylashgan turlaridan biri-bu interaktiv metodlardir. Interaktiv metodlar o'quvchi va o'qituvchining birgalikdagi faoliyati bo'lib, asosan o'quvchilarni fikrlarga undaydi. Kerakli xulosalarga kelishni, ular o'zini tahlil qilishni va amaliyotda qo'llashni o'rgatadi. O'qituvchining asosiy vazifasi bu erda o'quvchilarga yo'l ko'rsatish, yo'nalish berish, eng to'g'ri xulosani aytishdan iborat. Interaktiv usullar yana shunisi bilan ham ahamiyatliki, o'qituvchi o'quvchining fikrini hech qachon keskin rad etmaydi, faqatgina vaqti bilan to'g'ri xulosani aytib o'tib ketadi. Natijada o'quvchi xatosini o'zi tushunib oladi. Bu esa ularni tushkunlikka tushish, fikrlashda tormozlanish kabi xolatlarning oldini oladi.

O'qitish jarayonida interaktivlik quyidagi vazifalarni hal qilishga yordam beradi:

□ taqdimot materialining taqdimotini motilliyini kiritish bilan interaktiv muloqot qilish uchun qoldirish;

✎ kartada diagrammalar, formulalar va diagrammalar yaratish kerak bo'lmagan vaqtni tejash;

✎ O'rganilgan materialni topshirish samaradorligini oshirish, chunki interfaol ta'lim vositalari talabning turli hissiy tizimlarini o'z ichiga oladi;

✎ guruh ishlarini yoki o'yinlarni tashkil etishning qulayligi, tomoshabinlarni to'liq jalb qilish;

✎ o'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasida chuqur aloqani o'rnatish, jamoa ichidagi iqlimni yaxshilash.

O'qitishning interfaol usullari - o'yinlar, muhokamalar, sahna tayyorlash, treninglar, treninglar va hk. - o'qituvchidan maxsus metodlardan foydalanishni talab qilish. Ushbu texnikaning ko'plari mavjud va turli uslublar odatda sessiyaning turli bosqichlarida qo'llaniladi:

✎ jarayonda ishtirok etish uchun ular "miya bo'roni" dan foydalanishadi, vaziyatni muhokama qilishadi va o'ylaydilar;

✎ darsning asosiy qismida klasterlar, faol o'qish, bahslar, ilg'or ma'ruzalar, biznes-o'yinlar;

✎ fikrlar qabul qilish uchun "tugatilmagan taklif", insho, ertak, mini-kompozitsiyalar kabi kutish zarur.

Interaktiv ta'lim, til o'rganuvchilar uchun katta ahamiyatga ega bo'lgan bir qadam hisoblanadi. Bu usul, talabalarga qiziqishlarni oshirish, ularning qo'llanishlarini mustaqil ravishda o'rganishga imkon beradi. Interaktiv ta'limning bir necha foydasi mavjud:

- Interaktiv ta'lim, talabalarning fikrlarini ifoda etish va o'zlarining fikrlarini qo'llanib, ko'paytirishlari uchun bir imkoniyat yaratadi. Bu, o'rgatuvchining talabalarning o'zini oshirishiga va ularning o'zini ifodalashishiga imkon beradi.

- Interaktiv ta'lim, turli o'qituvchilar, test topshiriqlari va javoblar bilan ishlash, fikr bildirish va hisob-kitob yoki muallim bilan muloqot qilish imkonini beradi. Bu talabalar uchun maslahatlar berishning tezda qulay yo'li bo'lib, ularni o'z fikrlarini ko'rsatish va isbotlash imkonini beradi.

- Interaktiv ta'lim, talabalarga amaliyotga katta e'tibor qaratish imkonini beradi. Ular o'zlarining o'z ishlari va mashg'ulotlari orqali o'rganish, tushunchalarini asosiy tushunchalarga aylantirish / ta'sir etish imkonini beradi. Bu, savol-javob, amaliy mashg'ulotlar, topshiriqlar va boshqa amaliy ta'lim metodlarini o'z ichiga oladi.

- Interaktiv ta'lim, talabalarning rivojlanishini kuzatish va hisoblash imkonini beradi. Ushbu tizim orqali olib borilayotgan testlar, vazifalar, loyihalar va boshqa amaliy mashg'ulotlar yordamida talabalarning nimalarni tushunishini va nima qilishlarini yanada yaxshiroq tahlil qilishga imkon beradi.

Interaktiv ta'limning o'rganuvchilarda ahamiyati juda katta. Bu, talabalarni mustaqil o'rganishga, fikrlarni ifodalashga, amaliyotni oshirishga, so'zlashishga va rivojlanishlarini oshirishga imkon beradi.

Интерактив ta'lim modeli vositasida til o'rganuvchilarni baholashni takomillashtirish uchun quyidagi chora tadbirlar kuzatilishi mumkin:

1. O'quvchilarni shaxsiy maqsadlarga erishishda yordam berish: Interaktiv ta'limda o'quvchilar o'zlarining shaxsiy maqsadlariga qarab til o'rganishlari mumkin. Bu sababli, o'quvchilarni shaxsiy maqsadlariga yo'naltirmoq va ularga malakali tarjima, muhokama qilish, yozish va gaplashish bilan bog'liq ma'lumot berish kerak.

2. O'quvchilarni interaktiv vositalarni ishlatishga o'rgatish: Interaktiv ta'limda o'quvchilarning interaktiv darslar, elektron ta'lim materiallari, til o'rganish mobil ilovalari va onlayn oyinlar kabi vositalardan foydalanishni o'rganishlari kerak. Bu, o'quvchilarning o'rganish jarayonida o'zlashtirishlarini oshirish va motivatsiyalarini yuksaltishga yordam beradi.

3. Hamkorlik va tajriba almashish: Interaktiv ta'limda o'quvchilarni bir-birlari bilan hamkorlik qilish va tajriba almashishni o'rganish muhimdir. Guruhda bir-biriga yordam berish, fikrlar, mulohazalar va amaliy mashg'ulotlardan foydalana olish o'quvchilarning o'rganishni yaxshi savolga solishtirish mumkin.

Bu chora tadbirlar til o'rganuvchilarini baholashni takomillashtirishda muhim bo'lib, o'qituvchilar va o'rganuvchilar bajarishi kerak. Shu bilan birga, til o'rganuvchilarining motivatsiyasini oshirish, samaradorlik darajasini yuksaltish va o'rganishni qiziqtirish uchun harakat qilish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Uzviylashtirilgan Davlat ta'lim standarti va o'quv dasturi, - Toshkent, 2010.
2. Antonov A.F., Adilov Q.X. Umumiy ta'lim mazmunini tanlashning didaktik shartlari. Metodik tavsiyalar. – T.: 1994.
3. Ergasheva G.S. O'quv materiallarini loyihalashga yangi pedagogik texnologiyalar asosida yondashish // Xalq ta'limi. – Toshkent, 2004, 3-son.
4. Muminova, F. M. Ingliz tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish / F. M. Muminova. — 2020.
5. Iriskulov A.T va boshqalar Kids__ English pupil__s book 2sinf –Toshkent —O'zbekiston;2014
6. Ходжанов , Искандар, и Фаррух Гафуров. «Опыт применения внутрикостного остеосинтеза при разрывах связок дистального межберцового синдесмоза». Общество и инновации 2, no. 4 (август 30, 2021): 123–126. просмотрено ноябрь 15, 2023. <https://inscience.uz/index.php/socinov/article/view/1111>.